

Milan
Pelc

14. generalna skupština RIHA

(Research Institutes in the History of Art
– Znanstveni instituti za povijest umjetnosti)
Split, 11. – 13. listopada 2012.

U Splitu je od 11. do 13. listopada održana 14. generalna skupština međunarodnog udruženja znanstvenih Instituta za povijest umjetnosti (RIHA), osnovanog 1998. u Parizu. Udruženje okuplja 27 instituta iz Europe, Sjedinjenih američkih država i Australije. Od 2006. član RIHA je Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu. Ove godine Institut je preko svoje podružnice Centar Cvito Fisković u Splitu domaćin 14. generalne skupštine RIHA. Suorganizaciju Generalne skupštine u Splitu prihvatili su Muzeji Ivana Meštrovića, a zasjedanje skupštine održano je u Galeriji Meštrović. Na skupštini je bilo nazočno 27 direktora Instituta za povijest umjetnosti ili njihovih izaslanika iz Europe i Sjedinjenih Američkih Država. Na Skupštini je u članstvo RIHA primljen Državni institut za proučavanje umjetnosti iz Moskve, koji je zastupao njegov direktor, dr. Dmitri Trubočkin.

Primarni je cilj generalne skupštine, koja se svake godine održava u sjedištu jednog od instituta – članova, poboljšavanje komunikacije na razini profesionalne istraživačke i znanstvene povijesti umjetnosti u internacionalnim razmjerima na svim razinama djelovanja. To podrazumijeva uspostavljanje što je moguće čvršće i plodnije suradnje instituta – članova RIHE, odnosno što jače umrežavanje znanstvenih Instituta koji djeluju u humanističkom polju istraživanja povijesnoumjetničkih fenomena, te njihovo povezivanje s drugim relevantnim ustanovama orijentiranim prema istraživačkoj, edukativnoj i popularizacijskoj djelatnosti u području povijesti umjetnosti.

Na generalnoj skupštini donose se odluke relevantne za profesiju povjesničara umjetnosti i statusa znanstvenih instituta na lokalnom i međunarodnom planu. Na generalnoj skupštini u Splitu raspravljalo se ponajprije o pitanjima koja se tiču financiranja i djelovanja RIHE putem specijaliziranog on-line časopisa *RIHA-Journal*, koji je pokrenut prije tri godine i koji postaje sve važnije internacionalno mjesto okupljanja znanstvenih radova i njihove prezentacije u elektroničkom obliku, primjerenom nazočnosti znanstvene povijesti umjetnosti u suvremenom globaliziranom svijetu. Svaka zemlja članica RIHA za *RIHA-Journal* imenuje svog urednika koji prima radove iz dotične zemlje, provodi postupak njihova vrednovanja (*peer review*) i priprema ih za publiciranje koje se koordinira iz središnjeg uredničkog mjestu u Münchenu (Zentralinstitut für Kunstgeschichte). Radovi izlaze na izvornim jezicima članica RIHA, odnosno na jednom od pet svjetskih jezika (engleski, njemački, francuski, talijanski i španjolski). Ovdje treba istaknuti da su svi članovi hrvatske znanstvene zajednice također pozvani na suradnju u tom međunarodnom časopisu. Time se domaćim povjesničarima umjetnosti pruža mogućnost da vlastite kvalitetne znanstvene radove internacionalnog značaja objavljuju u prestižnoj strukovnoj on-line publikaciji.

Ovogodišnje zasjedanje generalne Skupštine u Splitu bilo je u stručnom smislu fokusirano na odnos suvremene povijesti umjetnosti, posebice znanstvenih instituta, i zaštite spomenika, kao jednog od ključnih

područja u djelovanju povjesničara umjetnosti. Split je s Dioklecijanovom palačom izabran kao ogledni primjer za rasvjetljavanje odnosa suvremene povijesti umjetnosti i zaštite spomeničke baštine: pozicija, problema, konflikata i rješenja. Osim Splita, kao drugi primjer izabran je Trogir koji su sudionici Generalne skupštine RIHA posjetili u subotu, 13. listopada. O kompleksnim odnosima povijesti umjetnosti i zaštite spomenika s hrvatske strane referirali su dr. sc. Goran Nikšić i dr. sc. Joško Belamarić. O specifičnostima koje se u tom sklopu tiču skulpture, kao i o djelovanju povjesničara umjetnosti u promociji umjetničke baštine na primjeru Ivana Meštrovića govorio je Andro Krstulović Opara, direktor Muzeja Ivana Meštrovića. Podloga diskusiji bili su klasični tekstovi iz povijesti konzervatorske struke koji se tiču Splita, a napisali su ih austrijski stručnjaci Alois Riegl i Max Dvořák početkom 20. stoljeća. Ti tekstovi, potom referati kolega iz Splita i obilazak restauriranih spomenika *in situ*, iznijeli su zaključke koji su potvrdili napore hrvatskih povjesničara umjetnosti i konzervatora u zaštiti spomeničke baštine. Zaključeno je, naime, da povjesničari umjetnosti moraju imati odgovornost i ulogu u zaštiti spomenika jednaku kao arhitekti odnosno restauratori-tehničari. Tek sinergijom stručnih, povijesnih i tehničkih znanja moguće je ostvariti primjereni tretman ugroženog spomenika. Splitski i trogirski

primjeri to su pokazali u najboljem smislu. O uspješnosti 14. generalne skupštine RIHA u Splitu svjedoči izvadak iz pisma zahvale predsjednika udruženja, dr. Iaina Boyda Whytea, direktora instituta VARIA iz Edinburgha: *In addition to the great warmth of your hospitality, the Split meeting was made special simply by its location, particularly as many of the colleagues had never been there before. The picturesque streets of the old town, the Piranesian grandeur of Diocletian's Palace, the cool spaces and panoramic views of the Galerija Meštrović, and the fabulous carving at Trogir will long remain in the memory and will urge us all, I'm sure, to return. What better guides to all these treasures could we have wished than Joško Belamarić and Goran Nikšić, both of whom were so generous with their time and expertise. In addition to our introduction to the art and architecture of Split and its environs, the kindness of your welcome created a most amiable and supportive atmosphere which, in turn, enabled an extremely productive meeting.*

Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu – Centar Cvito Fisković u Splitu, u suradnji s Muzejima Ivana Meštrovića, postigao je ovim susretom u Splitu značajan rezultat u naporima za bolju vidljivost hrvatske povijesti umjetnosti kao znanstvene i akademske discipline u međunarodnom okružju, otvorivši jaš jače vrata intenzivnijoj budućoj suradnji s kolegama u srodnim ustanovama.

Održavanje Generalne skupštine RIHA u Splitu financijski je poduprlo Ministarstvo znanosti Republike Hrvatske. ✕